

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 18/2012-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť D. P., P., zastúpenej advokátkou JUDr. D. K., P., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 187/2007, 2 Co 188/2007 z 10. septembra 2008 o súdnom poplatku a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 12/2010 z 23. júna 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2010 doručená sťažnosť D. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) výrokom rozsudku Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 187/2007, 2 Co 188/2007 z 10. septembra 2008 o súdnom poplatku a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Co 12/2010 z 23. júna 2010.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že „podala na Okresný súd v Prešove dňa 11. 8. 2005 žalobu, ktorou som sa domáhala určenia, že do BSM patrí nehnuteľnosť zapísaná na LV..., kat. úz. P., parc. č... – zastavaná plocha o výmere 776 m², pod B 66 v 58/4064in, LV..., kat. úz. P., obytný dom, súp. č... na parcele č... – byt č... s príslušenstvom a súčasťami pod B 54 v celosti spolu s podielom 58/4064in na spoločných častiach a spoločných zariadeniach obytného domu.

Vzhľadom k tomu, že po podaní mojej žaloby uplynula zákonná trojročná lehota v zmysle § 149 ods. 4 OZ, v rámci naliehavého právneho záujmu som ja, sťažovateľka, navrhla zmenu žalobného návrhu tak, aby súd určil, že nehnuteľnosť zapísaná na LV..., kat. úz. P., parc... – zastavaná plocha o výmere 776 m² pod B 66 v 58/4064in, LV..., kat. úz. P., obytný dom súp. č... pozostávajúci z dvoch obytných miestností a príslušenstva, ako aj podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach obytného domu vo výške 58/4064in patrí do podielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného v 1. rade v rovnakom podiele.

Okresný súd v Prešove uznesením sp. zn. 16 C 140/2005-77 zo dňa 16. 1. 2007 pripustil zmenu žalobného petitu.

Súd 1. stupňa po pripustení zmeny žalobného petitu a po vykonaní dokazovania rozsudkom sp. zn. 16 C 140/2005-98 zo dňa 18. 9. 2007 určil, že ja, sťažovateľka, som podielovou spoluvlastníčkou k nehnuteľnostiam špecifikovaných v žalobnom petite (k 2izbovému bytu v P...) v podiele 1/2ina k celku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, mňa, sťažovateľku ako žalobkyňu, zaviazal zaplatiť doplatok súdneho poplatku z návrhu v sume 39.000.- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Proti tomuto rozsudku do merita veci podali odvolanie žalovaní v 1. a 2. rade a odvolanie (10. 10. 2007) som proti tomuto rozsudku podala aj ja, sťažovateľka – žalobkyňa, a to do výroku o náhrade trov konania a zaplatenia doplatku súdneho poplatku.

Svoje odvolanie do výroku o doplatku súdneho poplatku 39.000,- Sk som odôvodnila tým, že postup súdu v tomto smere bol nesprávny, keď mi bol vyrubený súdny poplatok z celej nehnuteľnosti, cenu ktorej som určovala sumou 800.000,- Sk, a nie z hodnoty môjho podielu 1/2ice z nehnuteľnosti, určenia vlastníckeho práva ktorej som sa domáhala.

Svoje odvolanie som a contrario opierala aj o ustanovenie § 7 ods. 8 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, podľa ktorého pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva je základom poplatku cena podielu žiadaného navrhovateľom.

Pokiaľ súd I. stupňa vyrubil doplatok súdneho poplatku aj za určenie podielu pre žalovaného v 1. rade, postupoval nesprávne, v rozpore so zákonom a takéto dorubenie súdneho poplatku nemá svoje opodstatnenie.

Treba poukázať, že súd I. stupňa v tom istom konaní vyrubil súdny poplatok žalovaným v 1. a 2. rade za podané odvolanie z tej istej hodnoty sporu v sume 48.000,- Sk, avšak Krajský súd v Prešove ako súd odvolací svojim rozsudkom sp. zn. 2 Co 187/2007, 2 Co 188/2007 zo dňa 10. 9. 2008 zmenil uznesenie súdu I. stupňa 16 C 140/2005-112 a žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok za odvolanie vo výške 3.000,- Sk.

Svoje rozhodnutie Krajský súd v Prešove o zmenenom výroku súdu I. stupňa odôvodnil tým, že súdny poplatok bol vyrubený podľa položky 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov, t. j. že predmet konania nemožno oceniť peniazmi.

S takýmto právnym názorom a rozhodnutím Krajského súdu Prešov nemožno súhlasiť, pretože ide o zjavný rozpor v ustálení hodnoty predmetu konania inak pre mňa, sťažovateľku – žalobkyňu a inak pre oboch žalovaných.

Takýmto odlišným ustálením predmetu konania inak pre žalobkyňu (800.000,- Sk) a inak pre oboch žalovaných (hodnota predmetu konania neoceniteľná v peniazoch), porušil Krajský súd v Prešove svojim rozsudkom rovnosť účastníkov konania a takýto postup súdu je v rozpore s čl. 6 ods. 1 Dohovoru 209/1992 Zb. na spravodlivé prejednanie veci, ako je aj v rozpore s nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 26/1994, podľa ktorého obsahom práva na súdnu ochranu uvedenú v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nespočíva len v tom,

že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri ich uplatňovaní. Jeho obsahom je aj zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov SR. Naviac, rozsudok Krajského súdu Prešov vo výroku o náhrade trov konania nie je dostatočne odôvodnený a presvedčivý, pre nedostatok dôvodov je preto neurčitý a nepreskúmateľný a je v rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 OSP a nekorešponduje ani so záverom nálezů Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 36/2010.“.

Ďalej sťažovateľka uviedla, že „v prejednávanej veci treba mať zato, že napadnuté rozhodnutia krajského súdu ohľadne platenia súdneho poplatku vyčíslených dvom účastníkom v tej istej veci rôzne z inej ceny predmetu konania, je v rozpore so zásadou spravodlivého súdneho konania obsiahnutou v čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a princípom rovnosti a zákazom diskriminácie, ktorý vyplýva z čl. 47 ods. 3 a čl. 12 ods. 1 ústavy.

Treba zdôrazniť, že rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania možno zasiahnuť do základných práv a slobôd, možno porušiť právo na súdnu ochranu (II. ÚS 78/2003, II. ÚS 31/2004).

Rozhodnutia Krajského súdu v Prešove o náhrade trov konania nie sú dostatočne odôvodnené. Bolo povinnosťou Krajského súdu v Prešove ako odvolacieho súdu, aby dal jednoznačnú odpoveď na námietky sťažovateľky uvedené v jej odvolaniach proti výroku o náhrade trov konania napadnutého rozsudku Okresného súdu Prešov. Jeho odôvodnenie takéto závery neobsahuje, nie je presvedčivé, je rozporuplné, čím sa reálne nezabezpečilo uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Aj úprava platenia náhrady trov konania obsiahnutá v OSP určuje, či sa právo na súdnu ochranu naplní reálnym obsahom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Preto procesné predpisy, ktoré upravujú platenie a náhradu trov konania treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom základného práva na súdnu ochranu, pritom treba dbať na to, aby nikto len z dôvodu, že uplatní svoje základné právo na súdnu ochranu, neutrpel oproti inému účastníkovi, a to bez zreteľa na jeho postavenie v konaní, materiálnu ujmu v dôsledku platenia trov konania.

V prejednávanej veci je zrejmé, že v jednom prípade o náhrade trov konania rozhodol všeobecný súd tak, že vychádzal z hodnoty sporu 800.000,- Sk (pri vyrubení súdneho poplatku pre žalobkyňu – sťažovateľku) a v druhom prípade z hodnoty sporu neoceniteľnej v peniazoch (súdny poplatok za odvolanie žalovaných v 1. a 2. rade), čím porušil zásadu rovnosti účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení so zásadou rovnosti práv ustanovenou v čl. 12 ods. 1 ústavy.

Trovy konania sú upravené v III. Hlave OSP ustanovení § 137 až 151.

Trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov vrátane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, hotové výdavky, tlmočné, a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

V zmysle § 2 ods. 1 písm. a) zák. o súdnych poplatkoch poplatníkom súdneho poplatku je navrhovateľ poplatkového úkonu (ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu) a tento má iba prípadný nárok, aby mu odporca v rámci náhrady trov konania uhradil aj zaplatený súdny poplatok (R 14/1976).

Všeobecné súdy nerozhodli v rámci náhrady trov konania o nároku sťažovateľky, jednak o náhrade trov právneho zastúpenia a o náhrade trov zaplateného súdneho poplatku, a to i napriek tomu, že navrhovateľka v spore bola úspešná, pretože jej žalobe, ktorou sa domáhala určenia vlastníckeho práva v jej prospech v podiele 1/2iny, bolo v celom rozsahu vyhovené.

Ja, sťažovateľka, som zaplatila súdny poplatok v sume 1.000,- Sk v kolkoch a dovyrubený súdny poplatok 39.000,- Sk/1.294,56 Eur na účet Justičnej pokladnice Krajského súdu Bratislava.“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo D. P. na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, základného práva na rovnosť v konaní v zmysle čl. 47 ods. 3 Ústavy SR v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkami Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn.: 2 Co 187/2007, 2 Co 188/2007 zo dňa 10. 9. 2008 a 2 Co 12/2010 zo dňa 23. 6. 2010 porušené bolo.

2. Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 187/2007, 2 Co 188/2007 zo dňa 10. 9. 2008 a 2 Co 12/2010 zo dňa 23. 6. 2010 v časti, v ktorej potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 16 C 140/2005-98 zo dňa 18. 9. 2007 vo výroku o súdnom poplatku a vo výroku o potvrdení rozsudku a náhrade trov odvolacieho konania (2 Co 12/2010) a v rozsahu tohto zrušenia mu vec vracia na ďalšie konanie.“

Okrem toho sťažovateľka žiada, aby jej ústavný súd priznal úhradu trov konania.

Krajský súd na výzvu ústavného súdu v stanovisku k sťažnosti doručenom 5. septembra 2011 okrem iného uviedol:

„Predmetná vec sp. zn. 2 Co 12/2010 napadla na Krajský súd v Prešove na odvolacie konanie dňa 29. 1. 2010.

Po naštudovaní veci a zvládnutí jej skutkovej a právnej náročnosti bolo vo veci rozhodnuté dňa 23. 6. 2010 a po napísaní rozhodnutia a jeho kontrole bola vec zaslaná dňa 12. 7. 2010 Okresnému súdu Prešov.

Z uvedeného vyplýva, že k prietahom v konaní nedošlo v predmetnej veci.

V priebehu trvania manželstva menovaných účastníkov, a to konkrétne dňa 13. 03. 2000, žalovaná v 2. rade ako predávajúca previedla na žalovaného v 1. rade svojho syna vlastnícke právo k nehnuteľnostiam tvoriacim predmet tohto konania. Súd prvého stupňa správne zistil, že pokiaľ za trvania manželstva žalobkyne a žalovaného v 1/ rade bola uzatvorená kúpna zmluva medzi oboma žalovanými ohľadom prejednávanych nehnuteľností, tieto sa nepochybne stali bezpodielovým spoluvlastníctvom teraz už bývalých manželov. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že medzi žalovanými došlo k uzatvoreniu kúpnopredajnej zmluvy podľa ust. § 588 a nasledujúce Občianskeho zákonníka. Nebolo zistené, že by išlo o bezodplatný právny úkon ako to namietali žalovaní, keďže žalovaná v 2. rade v decembri 1999 na úhradu kúpnej ceny pre Mesto P., ktoré jej odpredávalo sporný byt do osobného vlastníctva, použila aj dlhopis poskytnutý žalobkyňou a zároveň v priebehu roku 1999 a teda v čase predchádzajúcom uzatvoreniu kúpnej zmluvy, bolo zo strany vtedajších manželov poskytnuté žalovanej v 2. rade plnenie platby za pomník pre nebohého manžela v celkovej výške 21.000,- Sk. Uvedenému zodpovedalo napokon aj znenie článku III. kúpnej zmluvy z 13.03.2000, v ktorom účastníci zmluvy konštatovali

zaplatenie dohodnutej kúpnej ceny pred podpisom tohto právneho úkonu. Súd prvého stupňa s ohľadom na časovú následnosť jednotlivých úkonov (poskytnutie plnenia na pomník pre manžela žalovanej v 2. rade a dlhopisu, uzatvorenie zmluvy o odpredaji bytu s Mestom P., následne uzatvorenie spornej kúpnej zmluvy) správne vyhodnotil tvrdenie žalovanej v 2. rade o darovaní finančných prostriedkov za vyhotovenie pomníka ako nevierohodné. Vôľou žalovanej v 2. rade pritom nepochybne bolo, aby prevádzaný byt bol spoločným vlastníctvom žalobkyne a žalovaného v 1. rade, čo potvrdila aj vo svojich vyjadreniach v prvostupňovom konaní. Námietka žalovaných k spôsobu vykonávania výsluchu žalovanej v 2. rade súdom prvého stupňa na pojednávaní konanom dňa 09. 06. 2009 nie je dôvodná. Z obsahu zápisnice o tomto pojednávaní je zrejmé, že jeho priebeh bol konajúcou sudkyňou nahlas diktovaný do záznamovej techniky v súlade s § 52 ods. 3 vyhlášky č. 543/2005 Z. z., právna zástupkyňa žalovaných na pojednávaní bola prítomná a nijakým spôsobom výsluch žalovanej v 2. rade a ani postup súdu nenamietala. Súd prvého stupňa preto dôvodne nevyhovel návrhu na vykonanie opätovného výsluchu žalovanej v 2. rade.

Za situácie, že žalobkyňa a žalovaný v 1. rade nadobudli tieto nehnuteľnosti do bezpodielového spoluvlastníctva, ktoré nebolo vyporiadané súdom a ani ich dohodou v lehote do troch rokov od jeho zániku, platí nevyvrátiteľná právna domnienka spočívajúca v tom, že hnutelné veci si manželia vyporiadali podľa stavu, v akom každý z nich tieto veci užíval pre svoju potrebu, svojej rodiny a domácnosti, o ostatných hnutelných veciach, ktoré výlučne neužíval žiadny zo spoluvlastníkov a u nehnuteľností platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké (§ 149 ods. 4 OZ).

Súd prvého stupňa sa napokon správne vypořiadal aj so súčasnou existenciou spoluvlastníctva týchto nehnuteľností žalovanou v 2. rade. Darovacia zmluva medzi žalovanými účastníkmi, predmetom ktorej boli prejednávané nehnuteľnosti, síce bola uzatvorená 10. 06. 2005, a teda ešte pred uplynutím lehoty troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, avšak právne účinky vkladu vlastníckeho práva do príslušného katastra nehnuteľnosti nastali až 12. 09. 2005. V dôsledku uvedeného žalovaný v 1. rade svoj polovičný spoluvlastnícky podiel mal oprávnenie darovaním previesť na žalovanú v 2. rade.

Podobne správne rozhodol prvostupňový súd aj o náhrade trov konania účastníkov s poukazom na ust. § 142 ods. 2 O. s. p. Účastníci mali v konaní čiastočný úspech, keďže predchádzajúcim rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 16 C 140/2005-98 z 18. 09. 2007 bola žaloba žalobkyne v časti o určenie, že tieto nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, už právoplatne zamietnutá a vyhovené bolo len ďalšej časti jej nároku o určenie spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. Žalobkyňa, ktorá bola úspešná v odvolacom konaní vo veci samej náhradu trov odvolacieho konania v súvislosti s úkonom vyjadrenie k odvolaniu nežiadala priznať a žalovaní vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemajú právo na náhradu trov.“

V ďalšej časti stanoviska k sťažnosti krajský súd obšírne odôvodňoval správnosť rozhodnutia, „*pokiaľ ide o vec 2 Co 187/2007 a 2 Co 188/2007*“, pričom sa v prevažnej miere odvolával na odôvodnenie uvedeného rozsudku krajského súdu z 10. septembra 2008.

V závere stanoviska krajský súd uzavrel, že „*okolnosti uvádzané navrhovateľkou v ústavnej sťažnosti považujeme za nedôvodné a predmetnú sťažnosť navrhujeme zamietnuť*“.

Sťažovateľka nevyužila možnosť vyjadriť sa k stanovisku krajského súdu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 Pokiaľ ide o sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Co 187/2007, 2 Co 188/2007 z 10. septembra 2008 vo výroku, ktorým potvrdil časť rozsudku Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 C 140/2005 z 18. septembra 2007 týkajúcu sa súdneho poplatku, ústavný súd poukazuje na § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd zistil, že rozsudok okresného súdu sp. zn. 16 C 140/2005 z 18. septembra 2007 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Co 187/2007, 2 Co 188/2007 z 10. septembra 2008 vo výroku o súdnom poplatku nadobudol právoplatnosť 30. októbra 2008.

Keďže k porušeniu označených práv malo dôjsť namietaným výrokom rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa výroku o súdnom poplatku, a keďže sťažnosť bola ústavnému súdu doručená až 17. septembra 2010, teda nepochybne po uplynutí lehoty ustanovenej na podanie sťažnosti v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako oneskorene podanú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.2 Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Sťažovateľka v sťažnosti predovšetkým namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému podľa nej malo dôjsť nedostatočne odôvodneným rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Co 12/2010 z 23. júna 2010 v spojení s jeho výrokom, ktorým potvrdil správnosť rozsudku okresného súdu z 22. septembra 2009 vo výroku, ktorým rozhodol, že žiadny z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Okrem nedostatočného odôvodnenia označeného rozsudku nie je podľa názoru sťažovateľky toto odôvodnenie ani presvedčivé „*a navyše je rozporuplné, čím sa reálne*

nezabezpečilo uplatnenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru“.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu, resp. analogického práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by mohlo dôjsť rozhodnutím všeobecného súdu nielen tým, ak by tento fakticky odňal možnosť komukoľvek domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (napr. II. ÚS 8/01), ale aj tým, ak by tento súd rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (napr. I. ÚS 241/07), alebo vtedy, ak by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. III. ÚS 264/05).

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 142 ods. 2 OSP ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Podľa § 142 ods. 3 OSP aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu.

Podľa § 224 ods. 1 OSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvého stupňa platia i pre odvolacie konanie.

Rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997).

Práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Je vo výlučnej právomoci všeobecných súdov posúdiť mieru úspechu strán podľa § 142 ods. 2 OSP a na základe toho rozhodnúť o ich pomernom rozdelení alebo vyslovení, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu trov právo. Dôvodom na použitie uvedeného ustanovenia je, že účastník mal iba čiastočný úspech vo veci. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba

za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03). Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne, jasne a výstižne vyloží, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vykladať a uplatňovať s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. rozsudok *Garcia Ruiz v. Španielsko* z 21. januára 1999, § 26) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť v kontexte okolností každej veci. Z citovaných článkov ústavy a dohovoru však nemožno vyvodzovať, že dôvody uvedené súdom sa musia zaoberať zvlášť každým bodom, ktorý niektorý z účastníkov konania môže považovať za zásadný pre svoju argumentáciu (m. m. I. ÚS 56/01).

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku v časti týkajúcej sa potvrdenia správnosti rozsudku okresného súdu z 22. septembra 2009 vo výroku o nepriznaní trov účastníkom konania uviedol:

„Podobne správne rozhodoval prvostupňový súd aj o náhrade trov konania účastníkov s poukazom na ust. § 142 ods. 2 O. s. p. Účastníci mali v konaní čiastočný úspech, keďže predchádzajúcim rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 16 C 140/2005-98 z 18. 09. 2007 bola žaloba žalobkyne v časti o určenie, že tieto nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, už právoplatne zamietnutá a vyhovené bolo len d’alšej časti jej nároku o určenie spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam.

Odvolací súd preto poukazuje na uvedené dôvody rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p.“

Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania v napadnutom rozsudku krajský súd odôvodnil takto:

„O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. Žalobkyňa, ktorá bola úspešná v odvolacom konaní vo veci samej náhradu trov odvolacieho konania v súvislosti s úkonom vyjadrenie k odvolaniu nežiadala priznať a žalovaní vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemajú právo na náhradu trov.“

Odôvodnenie krajského súdu nemožno, odhliadnuc od toho, že je pomerne stručné, považovať za odporujúce citovaným článkom ústavy a dohovoru. Pokiaľ § 157 ods. 2 OSP ustanovuje aj „stručnosť“ odôvodnenia, týka sa to predovšetkým odôvodnenia o trovách konania. Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie o trovách konania treba posudzovať v kontexte celého rozhodnutia (I. ÚS 230/04). Ak krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že podľa záverov, ku ktorým dospel, možno zo strany účastníkov konania hovoriť iba o čiastočnom úspechu vo veci, podľa názoru ústavného súdu krajský súd odôvodnil namietaný rozsudok ústavne akceptovateľne. Rovnako ústavný súd hodnotí aj odôvodnenie týkajúce sa trov odvolacieho konania.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu, ale najmä s rozsahom odôvodnenia nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto odôvodnenia. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu interpretácia § 142 ods. 2 OSP a jeho odôvodnenie krajským súdom v danej veci takéto nedostatky nevykazuje a nevyžaduje ústavno-súdnu korekciu.

Ústavný súd preto konštatuje, že v okolnostiach daného prípadu nezistil priamu súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.3 Sťažovateľka v súvislosti s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Co 12/2010 z 23. júna 2010, opierajúc sa o tie isté dôvody, ktorými namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach...

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Rovnosť účastníkov v občianskom súdnom konaní súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností.

Všetci účastníci konania majú rovnaké práva, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok, bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán.

Vychádzajúc z tejto interpretácie čl. 12 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a po posúdení sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu sp. zn. 2 Co 12/2010 z 23. júna 2010 ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi týmto rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením označených práv.

Z týchto dôvodov bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti po jej predbežnom prerokovaní odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd napokon uvádza, že neposudzoval napadnutý rozsudok krajského súdu sp. zn. 2 Co 12/2010 z 23. júna 2010 v časti, v ktorej potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 16 Co/140/2005-188 z 22. septembra 2009, pokiaľ ide o určenie, že sťažovateľka je podielovou spoluvlastníčkou predmetného bytu, pretože sťažovateľka v tomto smere neuviedla v sťažnosti žiadnu argumentáciu. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažnosťou namieta výlučne tú časť výroku, ktorá sa týka potvrdenia rozhodnutia prvostupňového súdu, pokiaľ ide o nepriznanie náhrady trov konania žiadnemu z jeho účastníkov, a tiež výrok, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku nebolo potrebné zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uplatnenými v jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. januára 2012